

DECIZIE

01 noiembrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul – Valeriu Doagă

Judecătorii – Tamara Chișca-Doneva, Ion Druță

examinând recursul declarat de reprezentantul Galinei Bazatin, avocatul Oancea Iurie împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 13 iulie 2017

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Galina Bazatin împotriva Mariei Cuzmenco cu privire la încasarea datoriei și acțiunea reconvențională înaintată de Maria Cuzmenco împotriva Galinei Bazatin cu privire la declararea nulității clauzei contractuale,

c o n s t a t ă

La 03 decembrie 2013, Galina Bazatin a depus cerere de chemare în judecată împotriva Mariei Cuzmenco, prin care a solicitat admiterea cererii, încasarea din contul Mariei Cuzmenco a împrumutului în mărime de 3300 de dolari SUA, a dobânzii pentru utilizarea împrumutului în mărime de 10500 de dolari SUA, dobânzii de întârziere în mărime de 11582 de dolari SUA și a cheltuielilor de judecată.

În cadrul ședinței de judecată din 13 mai 2014, a fost înaintată acțiunea reconvențională la cererea Mariei Cozmenco împotriva Galinei Bazatin, solicitând declararea nulității absolute a clauzei contractuale privind aplicarea dobânzii de 5% lunar relațiilor de împrumut dintre Galina Bazatin și Maria Cuzmenco stabilite prin recipisa din 29 noiembrie 2012 și încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin încheierea protocolară a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 13 mai 2014, s-a acceptat acțiunea reconvențională, cu expunerea asupra taxei de stat la pronunțarea hotărârii o dată cu fondul cauzei (vol.1, f.d.45).

Prin hotărârea Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 31 martie 2015 s-a admis parțial cererea de chemare în judecată înaintată de Galina Bazatin împotriva Mariei Cuzmenco cu privire la încasarea datoriei contractuale, a dobânzii pentru utilizarea împrumutului, a dobânzii de întârziere, a penalității și a cheltuielilor de judecată. S-a încasat de la Maria Cuzmenco în beneficiul Galinei Bazatin suma împrumutului în mărime de 3300 de dolari SUA, a dobânzii pentru utilizarea împrumutului în sumă de 3862 de dolari SUA, dobânzii de întârziere în sumă de 792 de dolari SUA, penalității în sumă de 10202 dolari SUA și cheltuielile de asistență juridică în mărime de 5000 de lei. În rest, cerințele s-au respins ca neîntemeiate. S-a admis parțial acțiunea

reconvențională la cererea Mariei Cuzmenco împotriva Galinei Bazatin cu privire la declararea nulității clauzei contractuale. S-a declarat parțial nulă clauza contractuală privind aplicarea dobânzii lunare de 5% relațiilor de împrumut între Galina Bazatin și Maria Cuzmenco stabilite prin recipisa din 29.11.2012 ce rezultă din contractul de împrumut din 09.11.2012 încheiat între Galina Bazatin și Cuzmenco Maria (vol.1, 86).

La 23 aprilie 2015, reprezentantul Mariei Cuzmenco, avocatul Sergiu Goțonoga a declarat apel împotriva hotărîrii Judecătoriei Centu, mun. Chișinău din 31 martie 2015, solicitînd casarea hotărîrii primei instanțe în partea admiterii acțiunii înaintate de Galina Bazatin, cu pronunțarea în această parte a unei hotărîri de respingere a acțiunii și încasarea cheltuielilor de judecată (vol.1, f.d.99).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 26 noiembrie 2015 s-a admis apelul declarat de reprezentantul Mariei Cuzmenco, avocatul Sergiu Goțonoga, s-a casat hotărîrea Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 31 martie 2015, cu trimiterea cauzei la rejudecare conform competenței jurisdicționale în Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău (vol.1, f.d.150).

Prin hotărîrea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 27 decembrie 2016, rectificată prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 17 februarie 2017 (vol.2, f.d.16-17) s-a respins cererea de chemare în judecată înaintată de Galina Bazatin împotriva Mariei Cuzmenco cu privire la încasarea sumei, dobânzii pentru utilizarea împrumutului, dobânzii de întârziere, penalității de întârziere. S-a admis integral acțiunea reconvențională la cererea Mariei Cuzmenco împotriva Galinei Bazatin cu privire la declararea nulității clauzei privind aplicarea dobânzii de împrumut de 5%, stabilită prin recipisa din 29.11.2012 ce rezultă din contractul de împrumut din 09.11.2012. S-a declarat nulă clauza contractuală privind aplicarea dobânzii lunare de 5% relațiilor de împrumut între Galina Bazatin și Maria Cuzmenco stabilite prin recipisa din 29.11.2012 ce rezultă din contractul de împrumut din 09.11.2012. S-a încasat de la Galina Bazatin în folosul Mariei Cuzmenco cheltuielile de judecată pentru taxa de stat în mărime de 150 de lei și cheltuielile de judecată pentru asistența juridică în mărime de 15000 de lei (vol.1, f.d.225).

La 10 ianuarie 2017, reprezentantul Galinei Bazatin, avocatul Iurie Oancea a declarat apel nemotivat împotriva hotărîrii Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 27 decembrie 2016, solicitînd casarea hotărîrii primei instanțe, cu pronunțarea unei hotărîri de admitere a acțiunii (vol.1, f.d.228).

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 23 martie 2017 nu s-a dat curs cererii de apel depuse de avocatul Iurie Oancea în interesele Galinei Bazatin. S-a comunicat avocatului Iurie Oancea că necesită să prezinte cererea de apel cu indicarea motivelor de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul, dovada de plată a taxei de stat în mărime de 11778 de lei, stabilindu-i-se termen pînă la 03 mai 2017 să lichideze neajunsurile menționate. În caz contrar cererea de apel nu va fi considerată depusă și va fi restituită conform art. 369 alin. (1) din Codul de procedură civilă. S-a explicat părților că chestiunea privind primirea sau restituirea cererii de apel va fi soluționată în ședința de judecată la 04 mai 2017, ora 14.00, în incinta Curții de Apel Chișinău, str. Teilor nr.4, sala 6 (vol.2, f.d.28-29).

Concomitent cu apelul motivat depus la 02 mai 2017 (vol.2, f.d.32-37), reprezentantul Galinei Bazatin, avocatul Iurie Oancea a depus cerere prin care a

solicitat scutirea Galinei Bazatin de la plata taxei de stat la examinarea cererii de apel (vol.2, f.d. 38-39).

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 13 iulie 2017 s-a admis parțial cererea avocatului Iurie Oancea în interesele Galinei Bazatin cu privire la scutirea de la plata taxei de stat. S-a scutit parțial Galina Bazatin de la plata taxei de stat în mărime de 6678 de lei din taxa de stat integrală de 11778 de lei la declararea apelului. S-a obligat apelanta Galina Bazatin să achite restul plății taxei de stat în mărime de 5000 de lei. S-a comunicat apelantei Galina Bazatin despre necesitatea prezentării dovezii de plată a taxei de stat în mărime de 5000 de lei, stabilindu-i-se termen pînă la 05 octombrie 2017, ora 14.00. S-a explicat apelantei Galina Bazatin că în cazul în care nu va prezenta dovada de plată a taxei de stat în termen, cererea de apel nu va fi considerată depusă, și împreună cu actele anexate va fi restituită (vol.2, f.d.64-66).

La 25 iulie 2017 reprezentantul Galinei Bazatin, avocatul Iurie Oancea a depus cerere de recurs împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 13 iulie 2017 solicitînd casarea parțială a încheierii în partea în care Galina Bazatin a fost obligată să achite parțial taxa de stat cu pronunțarea unei noi hotărîri de scutire integrală de la plata taxei de stat.

În motivarea recursului a invocat dispozițiile art. 85 alin. (4) din Codul de procedură civilă și a menționat că, instanța de apel nu a aplicat legea care trebuia aplicată, deoarece Bazatin Galina are grad de invaliditate, nu este angajată în câmpul muncii, pensia de invaliditate constituind suma de 645 de lei, iar la moment nu dispune de surse materiale suficiente pentru achitarea taxei de stat.

Susține că starea materială grea a recurente se confirmă prin certificatul pentru stabilirea gradului de invaliditate și legitimația de pensionar.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul declarat de reprezentantul Galinei Bazatin, avocatul Iurie Oancea urmează a fi respins din următoarele motive.

În conformitate cu art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Conform art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Raportînd data pronunțării încheierii recurate (vol.2, f.d.64-66) cu data depunerii recursului împotriva acesteia (vol.2, f.d.67-68), Colegiul constată că demararea căii de atac a fost exercitată în termen.

Verificînd legalitatea încheierii Curții de Apel Chișinău din 13 iulie 2017 prin prisma argumentelor invocate în recurs, Colegiul constată că aceasta a fost emisă în concordanță cu normele de drept material și procedural pertinente.

Conform art. 84 din Codul de procedură civilă, se impune cu taxă de stat fiecare cerere de chemare în judecată (inițială și reconvențională), cererea intervenientului principal, cererea vizînd pricinile cu procedură specială, cererea de eliberare a ordonanței judecătorești, cererea de declarare a insolvabilității, cererea de eliberare a titlului executoriu privind executarea hotărîrilor arbitrale, cererea de apel, cererea de recurs, precum și cererea de eliberare a copiilor (duplicatelor) de pe actele judecătorești.

Conform art. 365 alin. (4) din Codul de procedură civilă, la cererea de apel se anexează dovada de plată a taxei de stat dacă apelul se impune cu taxă.

În conformitate cu art. 3 alin. (1) lit. j) din Legea taxei de stat nr. 1216 din 03.12.1992, pentru cererile de apel împotriva hotărîrilor instanțelor judecătorești în cazul litigiilor cu caracter patrimonial taxa de stat se calculează în mărime de 75 % din taxa calculată din suma contestată.

Colegiul relevă că, accesul liber la justiție este o parte componentă incipientă a dreptului la un proces echitabil, consacrat de art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și presupune posibilitatea oricărei persoane de a se adresa direct și nemijlocit la o instanță de judecată, pentru apărarea drepturilor și intereselor legitime. Este unanim acceptat ca dreptul de acces la justiție nu poate fi un drept absolut, ci unul care poate implica limitări, cît timp acestea sunt rezonabile și proporționale cu scopul urmărit.

Instanța de recurs menționează că, taxa de stat nu este un impediment al accesului liber la justiție, atît timp cît statul asigură aplicarea eficientă și uniformă a prevederilor normative referitoare la cuantumul taxei de stat, la scutirile de taxa de stat dispuse din oficiu ori la solicitarea persoanei interesate. Dreptul de acces la un tribunal consacrat de art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului urmează a fi înțeles ca un drept de acces concret și efectiv, ceea ce determină instanța de judecată de a supune adresarea oricărei persoane în justiție cu o restricție pecuniară clară și concretă, evidențiind-o în conținutul încheierii de contestare a neajunsurilor la adresarea cu un instrument de atac, urmărind scopul de respectare a echilibrului între necesitatea asigurării bunei administrări în justiție și proporționalitatea unei astfel de restricții.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a accentuat în argumentarea soluției din cauza *Kreuz vs Polonia* (28249/95), faptul că dreptul de acces la o instanță de judecată nu are un caracter absolut, fiind normal și dezirabil ca acesta să fie supus anumitor limitări, intrinseci forței de reglementare legislativă specifice oricărui stat de drept. Astfel, pot exista limitări de natură procedurală, precum imperativul parcurgerii unei proceduri prealabile și chiar limitări de natură financiară, precum impunerea unor taxe judiciare. Importantă rămîne însă rezonabilitatea acestor limitări, ele trecând limitele convenționale atunci când restricționează accesul la justiție în asemenea mod încât aduc atingere însăși esenței dreptului consacrat în beneficiul tuturor justițiabililor. În acest sens, este respinsă teza ce echivalează dreptul de acces la justiție cu gratuitatea actului de justiție.

Din perspectiva celor menționate supra, Colegiul constată că, instanța de apel justificat a admis scutirea parțială de la achitarea taxei de stat la depunerea cererii de apel înaintate de reprezentantul Galinei Bazatin, avocatul Iurie Oancea, deoarece acesta în suportul solicitării vizate nu a prezentat probe concludente ce ar confirma starea financiară precară a Galinei Bazatin, or legitimația seria CN nr. 171802 (vol.2, f.d.50), precum și certificatul seria EM nr. 589827 (vol.2, f.d.49) eliberate pe numele Galinei Bazatin nu sunt suficiente pentru a demonstra capacitatea de plată a acesteia.

Mai mult, probele prezentate de recurent în sprijinul solicitării cu privire la scutirea integrală de la plata taxei de stat nu sunt concludente și nu confirmă situația materială grea a recurentei, ținînd cont de faptul că, o concluzie obiectivă la acest capitol nu poate fi concepută în lipsa informației ce demonstrează existența conturilor

bancare la toate instituțiile financiare, informația de la oficiul Cadastral privind imobilele deținute, informația de la Întreprinderea de Stat “Registru” privind mijloacele de transport, pe care le are în proprietate, și alte probe ce demonstrează valoarea patrimoniului disponibil, or legitimația seria CN nr. 171802 (vol.2, f.d.50) nu probează toate sursele de venituri a Galinei Bazatin.

Instanța de recurs constată că, înscrisurile anexate la cererea de scutire de la plata taxei de stat în suportul scutirii recurente de la plata taxei de stat au fost examinate de instanța de apel prin prisma art. 85 alin. (4) din Codul de procedură civilă, fiind în raport cu dispozițiile art.121 și art. 130 din aceeași lege, dându-le o apreciere corespunzătoare acestora, or instanța de apel just a concluzionat că apelanta nu a prezentat probe admisibile și pertinente care ar confirma situația materială a acesteia la moment și lipsa mijloacelor financiare care i-ar permite achitarea taxei de stat.

În concluzie, Colegiul reține ca fiind justă admiterea parțială de către instanța de apel a cererii de scutire de la plata taxei de stat în circumstanțele probatoriului constatat în acest sens.

Din considerentele menționate și avînd în vedere faptul că, încheierea Curții de Apel Chișinău din 13 iulie 2017 este întemeiată și legală, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat de reprezentantului Galinei Bazatin, avocatul Oancea Iurie și a menține încheierea instanței de apel.

În conformitate cu art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e

Se respinge recursul declarat de reprezentantul Galinei Bazatin, avocatul Oancea Iurie.

Se menține încheierea Curții de Apel Chișinău din 13 iulie 2017 în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Galina Bazatin împotriva Mariei Cuzmenco cu privire la încasarea datoriei și acțiunea reconvențională înaintată de Maria Cuzmenco împotriva Galinei Bazatin cu privire la declararea nulității clauzei contractuale.

Decizia este irevocabilă de la momentul emiterii.

Președintele ședinței,
judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Ion Druță